

Računovodstvena analiza troškova u poslovanju društva "Zagreb-Montaža" d.o.o., Šibenik

Banovac, Jakov

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:350219>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-07**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

JAKOV BANOVAČ

**RAČUNOVODSTVENA ANALIZA TROŠKOVA U POSLOVANJU
DRUŠTVA “ZAGREB-MONTAŽA” D.O.O., ŠIBENIK**

Završni rad

Pula, 2018.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

JAKOV BANOVAČ

**RAČUNOVODSTVENA ANALIZA TROŠKOVA U POSLOVANJU
DRUŠTVA “ZAGREB-MONTAŽA” D.O.O., ŠIBENIK**

Završni rad

JMBAG: 3732-E, redoviti student

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Računovodstvo troškova

Mentor: Prof. dr. sc. Alfio Barbieri

Pula, rujan 2018.

Sadržaj:

1. UVOD	1
2. SPECIFIČNOSTI PODUZEĆA	2
2.1 Djelatnost društva	2
2.2 Rezultati i problemi u poslovanju	3
2.3 Razvojne perspektive društva	3
2.4 Organizacijska struktura društva	4
3. ULOGA RAČUNOVODSTVA TROŠKOVA	5
3.1. Klasifikacija troškova	7
3.2. Zakonitosti troškova	11
4. ZNAČAJ TROŠKOVA U POSLOVANJU PODUZEĆA	15
4.1. Specifičnosti u poslovanju poduzeća	15
4.2. Troškovi poduzeća u računu dobiti i gubitka	23
4.3. Standardni troškovi	25
5. KRITIČKI OSVRT	27
6. ZAKLJUČAK.....	28
LITERATURA.....	29

1. UVOD

Poduzeće je gospodarska cjelina koja proizvodi proizvode ili usluge radi ostvarivanja pozitivnog financijskog rezultata, odnosno dobiti. Proizvod ili usluga (output) se dobije kombiniranjem i pretvaranjem proizvodnih inputa. Korištenje tih proizvodnih inputa rezultira stvaranju troškova. Stoga da bi uspješno poslovalo poduzeće mora svladati upravljanje troškova. Upravljanje troškova se ne svodi na samo minimiziranje troškova, jer takvo što može imati nepovoljan utjecaj na iskorištenje resursa. Cilj upravljanja troškova je optimizacija troškova, odnosno ostvarivanje kombinacije između željene razine outputa sa minimalnim troškom.

Rad je podijeljen po poglavljima, a u svakom poglavlju nalazi se detaljno razrađena pojedina cjelina, od samih specifičnosti društva i njegove djelatnosti, specifičnosti i vrsta troškova, do analize troškova u poslovanju poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik.

Cilj ovog rada je na praktičnom primjeru prikazati vrste troškova u poslovanju te analizu tih istih troškova u poduzeću "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik . Ovim radom se nastoji ukazati na značaj analize troškova uopće, te na važnost praćenja kretanja troškova u poduzeću. Bez upravljanja troškovima, a koje se prvenstveno temelji na njihovoj pravilnoj i pravodobno obavljenoj analizi, poduzeće ne može ostvariti ciljeve maksimaliziranja profita, a koje se međuostalom postiže minimaliziranjem troškova. Stoga se ukazuje te provodi analiza troškova kako bi se na praktičnom primjeru postigao cilj ovog rada.

Za izradu rada korištena je stručna literatura iz područja računovodstva troškova i računovodstva, podaci koji su dobiveni od samog Društva te oni podaci koji se mogu pronaći na službenim internet stranicama.

2. SPECIFIČNOSTI PODUZEĆA "ZAGREB-MONTAŽA"

2.1 Djelatnost društva

Poduzeće "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik je društvo s ograničenom odgovornošću, osnovano 1993. godine sa sjedištem u Šibeniku. Tvrtka je 2008. godine preselila proizvodnju u proizvodno poduzetničku zonu, 6km od grada Šibenika. Na površini od 150 000m², sagrađen je novi proizvodni pogon, površine 22 000m², u kojem oko 250 zaposlenika. Osnovna djelatnost je proizvodnja čeličnih konstrukcija podijeljena unutar slijedećih grupa proizvoda:

-lake i srednje čelične konstrukcije za industrijska postrojenja, građevinarstvo i mostogradnju

-čelične šasije gospodarskih vozila (prikolice, poluprikolice, specijalna vozila, aerodromska vozila) kao i nadgrađa kiper vozila

-dijelovi energetskih postrojenja (kanali na termoelektranama i spalionicama smeća, kućišta elektro i vrećastih filtera, kućišta katalizatora i turboreaktora, silosi i slično)

Izgradnjom nove tvornice društvo je uložilo znatna sredstva u nabavku moderne opreme i postrojenja – ukupna ulaganja iznosila su preko 25 milj. Kn.

Pored velikih ulaganja u modernu opremu, strojeve za rezanje, linije za zavarivanje, odjel antikorozivne zaštite sa kabinama za automatsko i ručno sačmarenje, te kabinama za bojanje i sušenje, iskustvo naših zaposlenika je ono što nas čini uspješnom tvrtkom. Postizanje najboljeg rezultata, na zadovoljstvo naših kupaca, naš je cilj i obveza.

Pored obučene radne snage u svim fazama procesa društvo posjeduje i slijedeće certifikate:

-ISO 9001 od 2001. godine (aktualni 9001:2008)

-ISO 14001:2004 od 2012. godine

-ISO 18001:2007 od 2012. godine

2.2 Rezultati i problemi u poslovanju

U poslovanju tijekom 2016. godine došlo je do povećanja ukupnih prihoda i to za 9% u odnosu na prošlu godinu. U 2016. godini ukupni prihodi iznose 173.202.333 kuna, dok su u 2015. godini iznosili 158.858.443 kune. Prihodi od prodaje značajno su porasli zbog povećanja obujma posla te novosklopljenih ugovora. Povećanjem prihoda došlo je i do povećanja rashoda za 3%. U 2016. ukupni rashodi iznose 161.830.104 kuna, a prethodne godine su iznosili 157.353.955.

Poduzeće "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik je izloženo neznatnom kreditnom riziku koji proizlazi uglavnom iz potraživanja po danim kreditima te za manji dio potraživanja od kupaca čija je naplata neizvjesna ili sporna. Maksimalan iznos kreditnog rizika jednak je nominalnoj vrijednosti tih potraživanja.

2.3 Razvojne perspektive društva

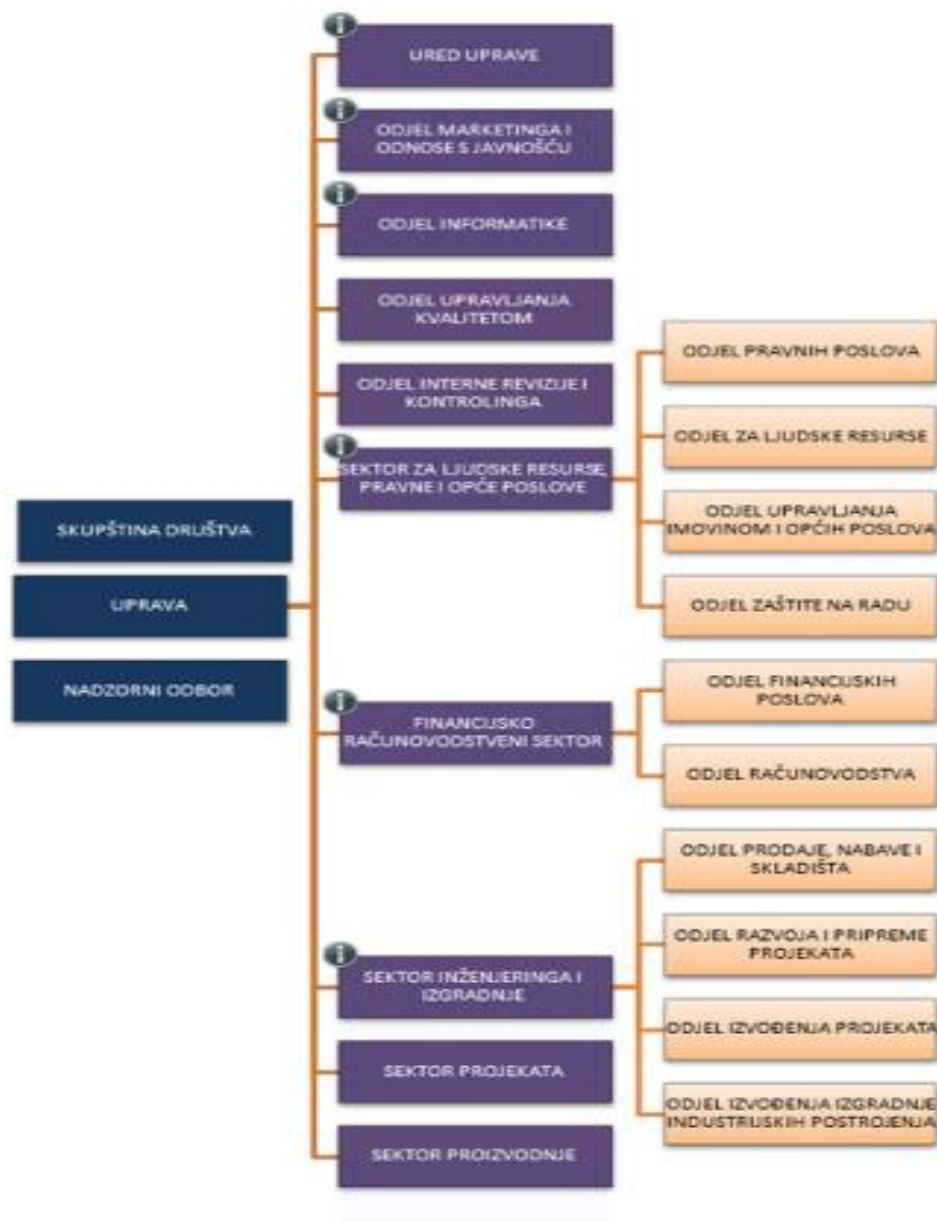
Društvo prodaje svoje usluge na domaćem i inozemnom tržištu te kontinuirano ulaže značajna sredstva u podizanje kvalitete usluga i proširenje kapaciteta. Dugoročni razvoj poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik je usmjeren prema osiguranju održivog razvoja kroz kontinuiranu ujednačenu pripremu projekata. Poduzeće "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik je u nizu prethodnih godina ostvarivalo dobre rezultate, kako naturalne, tako i financijske, koja će olakšati premošćivanje predviđenih poteškoća u poslovanju.

Poduzeće "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik zbog prirode posla ne poduzima značajne aktivnosti istraživanja i razvoja.

2.4 Organizacijska struktura društva

Svaka organizacija pa tako i poduzeće ima neku svoju određenu strukturu odnosno sastav, tj. neki svoj sustav unutarnjih veza i odnosa. Organizacijska struktura je sveukupnost veza i odnosa između svih činilaca proizvodnje, kao i sveukupnost veza i odnosa unutar svakog pojedinog činioca proizvodnje odnosno poslovanja.

Slika 1. Organizacijska struktura poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik

Izvor: Samostalna izrada na temelju dobivenih podataka

3. ULOGA RAČUNOVODSTVA TROŠKOVA

Suvremena funkcionalna struktura računovodstva ima dva osnovna pristupa u sadržaju i to¹:

-financijsko računovodstvo, troškovno računovodstvo i upravljačko računovodstvo i

-financijsko računovodstvo i upravljačko računovodstvo.

Računovodstvo troškova dio je računovodstvenog sustava svake profitno orijentirane organizacije, pa je, za razliku od financijskoga računovodstva, primarno namijenjeno unutarnjim korisnicima računovodstvenih informacija².

Računovodstvo troškova je kako je već rečeno sastavni dio menadžerskog računovodstva, a može se promatrati i odvojeno kao samostalna disciplina, za razliku od menadžerskog računovodstva koje se nikad ne promatra bez računovodstva troškova. Računovodstvo troškova osigurava upravi društva podatke o troškovima određenih proizvoda, zaliha, aktivnosti ili funkcija u društvu te uspoređuje stvarne troškove s unaprijed određenim veličinama.

Troškovno računovodstvo u biti obuhvaća računovodstvene koncepte i praksu prikupljanja, klasifikacije, zapisivanja, mjerenja i analize troškova u proizvodnji različitih proizvoda i usluga te u realizaciji različitih poslovnih aktivnosti. ³ Ono je izvor informacija koje su potrebne za kratkoročno i dugoročno planiranje.

¹ Gulin, D. i Peričević, H. (2013): Financijsko računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 6.

² Rogošić, A. (2009): Računovodstvo troškova u funkciji upravljanja kvalitetom, Ekonomska misao i praksa, str. 116

³ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 129.

Za uspješnu analizu utjecaja troškova na poslovanje poduzeća moramo prvo definirati sami pojam trošak i pojmove koji su usko povezani s njim, njegov utjecaj na ekonomski proces i poslovanja poduzeća, te njegove podjele na različite kategorije.

Troškovi se u računovodstvenom rječniku definiraju kao „izdaci za dobra i usluge neophodne da bi se izveo poslovni proces u određenom poslovnom sustavu“, a prema međunarodnim računovodstvenim standardima kao „iznos novca ili novčanih ekvivalenata, koji su isplaćeni po fer vrijednosti, ali i druge naknade u zamjenu za nabavu imovine u vrijeme njena stjecanja ili izgradnje“.⁴

Trošak je najčešće definiran kao vrijednosno izražen iznos utrošene imovine, izvršenih usluga ili je posljedica nastanka obveza koje se odnose na primljena dobra ili usluge. „Uz pojam troškova koriste se često i pojmovi utrošak, izdatak, rashod i gubitak. Navedeni pojmovi bliski su pojmu troška ali nisu identični.“ „Utrošak je prirodni izraz utrošenih proizvodnih čimbenika, kao što su sati rada radnika, sati korištenja strojeva, itd.“

Izdatak je odljev novčanih sredstava iz blagajne ili računa u banci neovisno o namjeni. Izdatak nije isto što i trošak. Ova dva pojma mogu biti ekonomski međusobno povezana, ali se ne moraju i vremenski poklapati (npr. dobiven je i upotrijebljen materijal koji će se platiti za 10 dana), a s druge strane troškovi i izdaci ne moraju uopće biti međusobno povezani. Ako izdaci nisu uzrokovani ostvarivanjem poslovnog učinka, onda oni predstavljaju rashode poduzeća (npr. naknade štete, kazne, penali itd.).

Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi u obliku smanjenja imovine ili stvaranje obveze. Rashodi su troškovi sadržani u prodanim proizvodima i uslugama, trošak nabavne vrijednost prodane robe i materijala, izdaci vezani za financiranje poduzeća i svi izdaci koji nisu uzrokovani ostvarivanjem poslovnog učinka.

„Gubitak se može promatrati kao gubitak predmeta rada (nastaje u toku proizvodnje, skladištenja i transporta i dok je u planiranim granicama predstavlja trošak, a iznad te

⁴ Guljin, D., Janković, S., Dražić, I., Perčević, H., Peršić, M., Vašiček, V., (2011.): Upravljačko računovodstvo, Zagreb, str.47

granice je gubitak) i gubitak kao negativni poslovni rezultat (razlika između prihoda i rashoda, kada je rashod veći od prihoda).⁵

3.1. Klasifikacija troškova

Troškove je potrebno i moguće klasificirati i grupirati na različite načine, ovisno o tome koji su ciljevi toga i što se određenom konfiguracijom želi postići. Polazeći od toga, troškove možemo klasificirati i grupirati kako slijedi:

Grupiranje troškova po prirodnim vrstama.

U okviru ove skupine nalazimo npr. troškove materijala, rada, amortizaciju, usluge drugih i troškove financiranja. Ovo nam razvrstavanje omogućuje da saznamo koliki je trošak pojedinog faktor.

-Grupiranje troškova po troškovnim centrima.

Troškovi se grupiraju u centrima u kojima nastaju, npr. troškovi centara glavne i pomoćne djelatnosti (proizvodni troškovi), troškovi nabave, uprave i prodaje (troškovi neproizvodne djelatnosti – troškovi razdoblja).

Grupiranje troškova po nositeljima.

To su izravni i opći proizvodni troškovi:

Izravni trošak: je onaj koji se može objektivno utvrditi po jedinici proizvoda.

Opći troškovi : to su oni koji se odnose na više centara, aktivnosti i proizvoda. Shodno tome, potrebno ih je na temelju odabranog temelja raspodijeliti. Raspodjela ima uvijek konvencionalni karakter, jer nije moguće objektivno utvrditi količinu uloženog - utrošenog proizvodnog faktora.

U okviru ove skupine uključujemo i troškove koji po svom karakteru jesu izravni, ali ih nije racionalno utvrditi po jedinici proizvoda. Opći troškovi se dalje dijele na opće varijabilne i fiksne troškove.

⁵ Grubišić, D. (2007): Poslovna Ekonomija, Drugo dopunjeno izdanje, Split, str. 155, 156

Grupiranje troškova po načinu reagiranja na stupanj - obujam proizvodnje dijele se na varijabilne i fiksne.

Varijabilni troškovi su oni koji variraju s promjenom obujma proizvodnje. Razlikujemo proporcionalne, degresivne i progresivne varijabilne troškove. Proporcionalni varijabilni troškovi su prvenstveno izravni troškovi rada i materijala.

Fiksni troškovi su oni koji proizlaze iz kapaciteta poduzeća. Ukupni iznos troškova ostaje nepromijenjen sa povećanjem obujma poslovanja. Po jedinici proizvoda su obrnuto proporcionalni sa promjenom obujma proizvodnje. Razlikujemo sljedeće vrste fiksnih troškova:

Apsolutni fiksni troškovi: to su troškovi strukture kojih nije moguće eliminirati ili smanjiti u tekućem razdoblju osim ako poduzeće ne ulazi u postupak restrukturiranja. To su: troškovi najma, troškovi osiguranja, trošak amortizacije onih postrojenja i sredstava koji neće biti promijenjeni ili otuđeni, trošak održavanja proizvodnih zgrada i opreme, troškovi posudbe i sl.

Diskrecijski fiksni troškovi: o njima iz godine u godinu odlučuje uprava poduzeća. Iz razdoblja u razdoblje, ovisno o odluci uprave poduzeća, mogu ostati isti, smanjiti se, povećati, ili mogu biti eliminirani. To su npr. sljedeći troškovi: troškovi promotivnih aktivnosti, troškovi putovanja i dnevnica, troškovi predstavništva, troškovi istraživanja i razvoja, i sl.

Grupiranje troškova prema vremenskoj dimenziji obuhvata troškova:

a) stvarni troškovi – to su već nastali troškovi povezani sa nastalim poslovnim događajima;

b) budući troškovi – to su troškovi koji se očekuju u budućnosti. Razlikuju se :

- procijenjeni troškovi – troškovi koji se utvrđuju na temelju ostvarenih troškova iz prošlosti i očekivanih uvjeta u budućnosti

- standardni troškovi – predstavljaju cilj kojega je potrebno ostvariti. Zbog toga služe i kao sredstvo nadzora.

Grupiranje troškova s obzirom na odgovornost managera

Razlikujemo:

- Nadzirane (kontrolabilne) troškove – oni troškovi koji su u cijelosti ili djelomično pod utjecajem odluke odgovorne osobe određenog centra.
- Troškove na koje manager nema mogućnost utjecaja.

Grupiranje troškova prema potrebama donošenja dugoročnih i kratkoročnih poslovnih odluka

Troškovi kvalitete su troškovi koji nastaju u cilju zadovoljavanja zahtjeva klijentele. To su troškovi inkorporirani između svih troškova poduzeća.

Uobičajena klasifikacija ovih troškova je sljedeća:

- preventivni troškovi (diskrecijski pozitivni trošak kvalitete),
- troškovi kontrole (diskrecijski pozitivni trošak kvalitete),
- troškovi uslijed internih defekata (nenamjerni negativni trošak kvalitete),
- troškovi uslijed eksternih defekata (nenamjerni negativni trošak kvalitete).

Troškovi kvalitete procesa diferencijacije su troškovi onih procesa koji se poduzimaju u cilju ostvarivanja primata na području kvalitete od strane poduzeća.

Transakcijski troškovi su troškovi koji su povezani prilikom odlučivanja o proizvodnji ili kupnji određenog sredstva. Odluka koja se u tom smislu donese ne utječe samo na dotičnu proizvodnju i pripadajuće troškove već i na troškove organizacijskog ustroja koji nastaje uslijed donesene odluke.

Diferencijalni – dodatni troškovi: to je pozitivan ili negativan prirast troškova koji nastaje naspram određene bazične hipoteze; poduzeće temeljem određene odluke utječe na nastanak određenih troškova i na gašenje - nestanak drugih troškova. Diferencijalni troškovi jednaki su razlici između novonastalih i nestalih troškova uslijed izabrane varijante, kao npr.:

- odluka o ukidanju određenog proizvoda;
- odluka o kupnji ili proizvodnji određenog proizvoda;
- odluka o strukturalnim promjenama;
- odluka o prihvatu određenih narudžbi.

Ostali troškovi

- Povezani (zajednički, jedinstveni) troškovi: to su troškovi za povezanu proizvodnju do točke razdvajanja povezanih proizvoda. Povezana proizvodnja je proizvodnja kojom iz jedinstvenog proizvodnog procesa i iz jedne sirovine nastaju dva ili više proizvoda. Raspodjela povezanih troškova se vrši na temelju koeficijenata za raspodjelu (subjektivnih).

To su i troškovi koji se u sklopu budžeta ne mogu slobodno utvrditi jer su ovisni o donesenim odlukama na višim razinama – strateško planiranje (npr. stope amortizacije).

- Specifični troškovi: su oni koji izravno terete samo jedan centar – aktivnost – proizvod. Njihovo utvrđivanje je jednostavno i objektivno: količina uloženog faktora x jedinična cijena.

- Figurativni – implicitni troškovi: obuhvaćaju kamatu na uloženi kapital, naknade za rizik, poduzetničku plaću, implicitni najam);

- Ekonomsko – tehnički trošak: Konfiguracija ukupnog troška obuhvaća sve stavke troškova iz računa dobiti i gubitka tj. proizvodne troškove, administrativne troškove ali i figurativno-implicitne troškovi. Ovaj trošak služi u utvrđivanju minimalnih prodajnih cijena kako bi se kapital adekvatno nadoknadio.

- Hipotetični troškovi: to su oni troškovi koji bi nastali u slučaju nastajanja određene hipotetske situacije. Tipičan primjer hipotetskog troškova jesu standardni troškovi.

- Oportunitetni troškovi: dobit koja bi se bila ostvarila od alternativnih ulaganja, ali koja je izostala zbog drugačijeg izbora. Ako se resursi drže u obliku novca i novčanih ekvivalenata, onda je trošak izgubljenih kamata oportunitetni trošak.

3.2. Zakonitosti troškova

Ukupni troškovi poduzeća sastoje se od proizvodnih i neproizvodnih.

Proizvodni troškovi se sastoje od izravnih i općih proizvodnih troškova. Izravni troškovi su proporcionalno varijabilni troškovi. Opći proizvodni troškovi se sastoje od:

- općih varijabilnih,
- opći fiksnih troškova.

Neproizvodni troškovi su troškovi razdoblja i po svom karakteru su fiksni.

Izravni proizvodni troškovi sastoje se od troškova onih proizvodnih faktora koji su potrošeni u točno prepoznatljiv proizvod ili skupinu istovrsnih proizvoda. Njih je od samog početka nastanka, na temelju izvornih knjigovodstvenih dokumenata moguće povezati sa troškovnim objektima – proizvodima i uslugama. U tom smislu razlikujemo:

- troškove izravnog materijala;
- troškove izravnog rada;
- troškovi izravnih usluga.

Izravni troškovi mogu se s lakoćom utvrditi. Oni su definirani u pratećim knjigovodstvenim dokumentima koji se sastavljaju prilikom njihovog nastanka.

Opći proizvodni troškovi su troškovi koji nastaju u proizvodnom procesu ali naspram troškovnih objekata su indirektni troškovi. To znači da se odnose na više proizvoda ili usluga. Opće troškove nije moguće na jednostavan način, ili ekonomski nije racionalno, izravno povezati sa proizvedenim. Ove troškove nije moguće obuhvatiti po troškovnim objektima na temelju izvornih dokumenata već samo temeljem alokacije i raspodjele. Nastaju u svim troškovnim proizvodnim centrima. To znači da oni nastaju u troškovnim centrima glavne djelatnosti (npr. amortizacija zgrade, i sl.), i troškovnim centrima pomoćne djelatnosti. Zapravo troškovi pomoćne djelatnosti po svom su karakteru isključivo opći troškovi.

Opći proizvodni troškovi sastoje se od fiksnih i varijabilnih općih proizvodnih troškova.

a) Fiksni opći proizvodni troškovi

Fiksni opći proizvodni troškovi su oni troškovi koji ostaju relativno konstantni, neovisno o obujmu proizvodnje u okviru instaliranog kapaciteta u određenom razdoblju - obično godinu dana. U okvir ovih troškova ulazi npr. amortizacija proizvodnih zgrada, postrojenja i opreme, trošak rada režijskog osoblja proizvodnih pogona, troškovi održavanja, naknade za godišnji odmor i praznike, naknade za kontinuirani prekovremeni rad i kontinuirani rad u smjenama, i sl.

b) Varijabilni opći proizvodni troškovi

Varijabilni opći proizvodni troškovi su oni neizravni troškovi proizvodnje koji proporcionalno ili gotovo proporcionalno ovise o obujmu proizvodnje. U okviru navedene kategorije ulaze proporcionalni, degresivni i progresivni varijabilni troškovi. Ovi se troškovi sastoje od troškova neizravnog materijala i troškova neizravnog rada.

Budući da smo se sa zakonitostima proporcionalno varijabilnih troškova već upoznali u obrađivanju zakonitosti izravnih troškova, a oni jesu proporcionalno varijabilni, ovdje ćemo se ograničiti na prikaz zakonitosti degresivno-varijabilnih i progresivno-varijabilnih troškova.

Zakoneitosti varijabilnih troškova

Varijabilni troškovi su oni troškovi koji variraju naspram promjene obujma proizvodnje. S obzirom na to razlikuju se: proporcionalni (izravni) troškovi, degresivno varijabilni troškovi, progresivno varijabilni troškovi.

Zakoneitosti proporcionalno varijabilnih troškova

a) Ukupni proporcionalno - varijabilni (izravni) troškovi rastu proporcionalno sa obujmom proizvodnje.

b) Jedinični proporcionalni troškovi su konstantni

c) Koeficijent reagibilnosti proporcionalnih troškova jednak je 1.

d) Diferencijalni (prosječni inkrementalni) troškovi jednaki su jediničnim - prosječnim troškovima.

Zakovitosti degresivno varijabilnih troškova

Degresivno varijabilni trošak je kategorija koja se sastoji od fiksne i proporcionalno varijabilne komponente:

a) Fiksna komponenta – je onaj dio troška koji ne ovisi o obujmu proizvodnje kao npr. troškovi električne energije koja se odnosi na rasvjetljavanja prostorija, funkcioniranja računskih i pisaćih mašina, grijanja i sl.. Ovi troškovi su neovisni o obujmu proizvodnje;

b) Varijabilna komponenta – je onaj dio troška koji je proporcionalan sa radom strojeva. On je izravno ovisan o obujmu proizvodnje.

Tako npr. trošak električne energije je tipičan degresivno varijabilni trošak. Ovaj trošak kao cjelina odnosi se na proizvodne i neproizvodne organizacijske jedinice. Dio troška koji se odnosi na neproizvodne organizacijske jedinice odnosno poslove teretit će rashode razdoblja, dok dio troška koji se odnosi na proizvodne organizacijske jedinice teretit će zalihe. Ovaj se trošak sastoji od dvije komponente.

a) Degresivno varijabilni troškovi u masi rastu sporije od rasta obujma proizvodnje.

b) Jedinični degresivno varijabilni troškovi padaju s rastom obujma proizvodnje.

c) Koeficijent reagibilnosti degresivno varijabilnih troškova nalazi se između 0 i 1.

d) Diferencijalni (prosječni inkrementalni) troškovi degresivnih troškova su manji od jediničnih.

Zakovitosti progresivno varijabilnih troškova

Progresivno varijabilni troškovi su oni varijabilni opći proizvodni troškovi koji rastu brže od obujma proizvodnje. Nastaju zbog preopterećenosti instaliranog kapaciteta ali i zbog raznih neusklađenosti u proizvodnom procesu. Sastavni su dio određene kategorije troškova npr. troškovi električne energije, a nastaju u određenim specifičnim uvjetima.

Određena kategorija troškova tokom proizvodnog procesa može u određenoj situaciji ili u različitim proizvodnim organizacijskom jedinicama imati fiksni, proporcionalni i progresivni karakter. Degresivni karakter rezultanta je zbroja fiksne i proporcionalne komponente troškova. Ako je progresija određene kategorije troškova veća od njene degresije u određenom intervalu kretanja obujma proizvodnje, onda će kategorija troška poprimiti progresivan karakter. Smanjenjem obujma proizvodnje ovaj se trošak vraća u prvobitnu poziciju.

- a) Progresivno varijabilni troškovi u masi rastu brže od rasta obujma proizvodnje.
- b) Jedinični progresivno varijabilni troškovi rastu s rastom obujma proizvodnje.
- c) Koeficijent reagibilnosti progresivno varijabilnih troškova veći je od 1.
- d) Diferencijalni (prosječni inkrementalni) troškovi progresivnih troškova su veći od jediničnih.

Zakovitosti fiksnih troškova

- a) Ukupni fiksni troškovi su konstantni.
- b) Jedinični fiksni troškovi imaju degresivan karakter.
- c) Koeficijent reagibilnosti fiksnih troškova jednak je 0.
- d) Diferencijalni (prosječni inkrementalni) troškovi fiksnih troškova jednaki su 0

4. ZNAČAJ TROŠKOVA U POSLOVANJU PODUZEĆA

4.1. Specifičnosti u poslovanju poduzeća

Upravljanje troškovima kao jedan od značajnijih računovodstvenih procesa ima mnogostruke ciljeve: primjerice planiranje i budžetiranje troškova, procjenjivanje budućih rezultata, dostupnost troškova u granicama koje su dozvoljene, racionalizacija troškova, izbor odgovarajućih poslovnih alternativa i potrebnih korektivnih postupaka, distribucija odgovornosti za troškove i slično. Zbog toga je podatke o troškovima potrebno razvrstati i klasificirati s obzirom na različite aspekte promatranja. Posljedica toga su brojne podjele troškova koje su, po pravilu, motivirane svrhom kojoj služe.

Troškove prema prirodnim vrstama dijelimo na:

1. Materijalne troškove (troškovi sirovina i materijala, troškovi prodane robe, ostali vanjski troškovi);
2. Troškove osoblja (nadnice i plaće, troškovi poreza, socijalnog i mirovinskog osiguranja i drugo);
3. Amortizacija i vrijednosno usklađivanje dugotrajne imovine;
4. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine;
5. Rezerviranja troškova i rizika;
6. Ostali troškovi poslovanja.

Slika 2. Materijalni troškovi

	2017.	2016.
	'000 kn	prepravljeno '000 kn
Troškovi sirovina i materijala	37.792	27.965
Troškovi prodane robe	242	43
Ostali vanjski troškovi (i)	15.053	19.171
	53.087	47.179

(i) Ostali vanjski troškovi sastoje se od sljedećih troškova:

	2017.	2016.
	'000 kn	prepravljeno '000 kn
Prijevozne usluge, usluge telefona i pošte	2.653	3.165
Usluge na izradi proizvoda	6.419	6.246
Usluge održavanja	1.381	1.398
Usluge zakupa	3.228	7.355
Intelektualne usluge	416	403
Komunalne usluge	351	321
Ostali vanjski troškovi	605	283
	15.053	19.171

Izvor: Dobiveni podaci iz poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik

U materijalne troškove uključeni su troškovi za sirovine i materijal, troškovi prodane robe te ostali vanjski troškovi.

Trošak nabave sirovina i materijala, rezervnih dijelova, ambalaže, sitnog inventara također obuhvaća sve troškove nastale pri nabavi bilo kojeg oblika kratkotrajne imovine (osim gotovih proizvoda i trgovačke robe⁶) Trošak za sirovine i materijal u 2017. godini iznose 37.792.000 kuna što je za 27% više nego u 2016. godini kada su iznosili 27.965.000 kuna.

Troškovi prodane robe u 2017. iznose 242.000 kuna, što je za 83% više nego u prethodnoj godini kada su bili 43.000 kuna.

U ostale vanjske troškove se ubrajaju: Prijevozne usluge, usluge telefona i pošte, usluge na izradi proizvoda, usluge održavanja, usluge zakupa, intelektualne usluge, komunalne usluge te oni iznose 15.053.000 kuna u 2017. godini te se smanjili za 22% u odnosu na 2016. godinu kada su iznosili 19.171.000 kuna.

Prijevoznim uslugama smatraju se usluge svih oblika prijevoza osim onih koji se uključuju u nabavnu cijenu dugotrajne imovine, sirovina, materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara i trgovačke robe. Dakle, prijevoznim uslugama smatraju se usluge svih oblika prijevoza te telekomunikacijske usluge.⁷ U 2017. godini iznose 2.653.000 kuna što je manje za 17% na prema 2016. godini kada su iznosili 3.165.000 kuna

Usluge na izradi proizvoda čine posebnu vrstu troškova za proizvodne poslovne subjekte koji uključuju izradu, doradu, preradu ili proizvodnju u nekoj od faza proizvodnje proizvoda, a obavljaju je poslovi partneri, obrtnici ili drugi poslovni subjekti (dobavljači).⁸ U 2017. godini iznose 6.419.000 kuna te se nisu bitno mjenjali u usporedbi sa prethodnom godinom.

Usluge održavanja uključuju popravke građevinskih objekata, postrojenja i opreme koje izvode izvođači radova – dobavljači koji uz naknadu za sam rad, zaračunavaju i utrošen

⁶ Gulin, D., Janković, S., Dražić, I., Perčević, H., Peršić, M., Vašiček, V.,(2011.): Upravljačko računovodstvo, Zagreb, str.77

⁷ Gulin, D., Janković, S., Dražić, I., Perčević, H., Peršić, M., Vašiček, V.,(2011.): Upravljačko računovodstvo, Zagreb, str.93

⁸ Gulin, D., Janković, S., Dražić, I., Perčević, H., Peršić, M., Vašiček, V.,(2011.): Upravljačko računovodstvo, Zagreb, str.93

materijaldijelove, odnosno troškovi tekućeg i investicijskog održavanja.⁹ Iznose 1.3 milj. kuna u obje godine.

Slika 3. Troškovi osoblja

	2017.	2016.
	'000 kn	prepravljeno '000 kn
Neto plaće i nadnice	64.594	72.202
Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	3.684	3.265
Doprinosi na plaće	2.261	2.101
	70.539	77.568

Izvor: Podaci dobiveni iz poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik

Pojam troškova osoblja uveden je u naš računovodstveni sustav u okviru stavki na kojima se iskazuju troškovi, odnosno rashodi. Naime, opis stavki upućuje na to da se na stavci pod nazivom nadnice i plaće iskazuje netoveličina, a na stavci pod nazivom troškovi porezaa, socijalnog i mirovinskog osiguranja i drugo iskazuju se iznosi poreza i doprinosa iz nadnica i plaća i iznosi doprinosa na nadnice i plaće.¹⁰

Doprinosi iz plaće su doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (tzv. I. stup koji iznosi 15%) i doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (tzv. II. stup koji iznosi 5%). Njihov teret snosi zaposlenik i uključeni su u iznos bruto plaća. Doprinosi na plaće su osnovni zdravstveni doprinos u iznosu od 13%, posebni doprinos za osiguranje od posljedica nesreće na radu i profesionalnog oboljenja 0,5% te doprinos za zapošljavanje u iznosu od 1,7%. Ovi su doprinosi na teret poslodavca, te ih je on dužan obračunavati i uplaćivati za radnike s kojima je zasnovao radni odnos.

⁹ Gulin, D., Janković, S., Dražić, I., Perčević, H., Peršić, M., Vašiček, V., (2011.): Upravljačko računovodstvo, Zagreb, str.95

¹⁰ Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček V., Žager K., Žager L. (2003): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb., str. 349

Troškovi osoblja u 2017. godini iznose 70.539.000 kuna te su se umanjili za 10% u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 77.568.000 kuna.

Slika 4. Amortizacija

	2017.	2016.
	'000 kn	'000 kn
Amortizacija nematerijalne imovine	15	19
Amortizacija materijalne imovine	4.064	994
	4.079	1.013

Izvor: Podaci dobiveni iz poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik

Nematerijalna i materijalna imovina, osim prirodnih bogatstava, upotrebom se troši. No, pri trošenju te imovine valja voditi brigu o obilježju imovine, tj. o postupnom trošenju. Nematerijalna i materijalna imovina trošeći se prenosi dio svoje vrijednosti na nove proizvode odnosno usluge. Postupno trošenje nematerijalne i materijalne imovine te prenošenje vrijednosti te imovine na nove proizvode i usluge izraženo vrijednosno nazivamo amortizacijom¹¹. Pri utvrđivanju visine troška amortizacije treba voditi računa o fizičkom odnosno tehničkom i ekonomskom trošenju nematerijalne i materijalne imovine.

Na visinu troškova amortizacije utječe nekoliko elemenata, a osnovni su:

- Osnovica za obračun amortizacije
- Metode amortizacije
- Stope amortizacije
- Obračun amortizacije po predmetu

¹¹ Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček V., Žager K., Žager L. (2003): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb. str. 241

Amortizacija je sustavni raspored iznosa sredstava koji se amortizira tijekom njegovog vijeka upotrebe. Imovina koja podliježe amortizaciji je ona za koju se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog razdoblja, koja ima ograničen vijek trajanja i koju poslovni subjekt drži za upotrebu u proizvodnji ili prodaji robe i pružanju usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe. Metode amortizacije također utječu na visinu troška amortizacije. Razlikujemo dvije metode: funkcionalnu i vremensku. Za vremensku metodu amortizacije odlučujući činitelj je predvidivi vijek trajanja nematerijalne i materijalne imovine. Upravo o vijeku trajanja ovisi i stopa amortizacije. Tri osnovne vremenske metode amortizacije jesu linearna, degresivna te progresivna metoda amortizacije.¹²

Materijalna imovina uključuje zemljište, zgrade, strojeve i opremu, namještaj te transportna sredstva. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se primjenom pravocrtne (linearne) metode pojedinačno za svako sredstvo tijekom očekivanog vijeka upotrebe. Linearna metoda najjednostavnija je za primjenu s obzirom na računsko obuhvaćanje visine troškova. Pri obračunu visine amortizacije po linearnoj metodi osnovica za obračun amortizacije i stopa amortizacije ostaju nepromijenjene u razdoblju predvidivog vijeka trajanja sredstava.¹³

¹² Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček V., Žager K., Žager L. (2003): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb. str. 243

¹³ Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček V., Žager K., Žager L. (2003): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb. str. 246

Slika 5. Ostali troškovi

	2017.	2016.
	'000 kn	prepravljeno '000 kn
Premije osiguranja	737	986
Dnevnice i putni troškovi	4.803	5.146
Prijevoz radnicima na posao	2.710	2.704
Ostale naknade zaposlenima	1.064	966
Obračunati troškovi	4.531	2.249
Usluge logistične podrške	5.070	5.738
Doprinosi, članarine i slična davanja	293	274
Najam vozila i ostali troškovi vozila	1.865	1.925
Bankovne usluge i troškovi platnog prometa	312	353
Troškovi poreza i taksu	400	1.247
Ostali troškovi	2.626	4.349
	24.411	25.937

Izvor: Podaci dobiveni iz poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik

Slika 6. Ostali poslovni rashodi

	2017.	2016.
	'000 kn	prepravljeno '000 kn
Nadoknade šteta, penali i kazne	1.652	12
Ostali troškovi plaća	94	115
Ostali poslovni rashodi	2	97
	1.748	224

Izvor: Podaci dobiveni iz poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik

Kod ostalih troškova imamo premije osiguranja, dnevnice i putne troškove, prijevoz radnicima na posao, ostale naknade zaposlenima, obračunati troškovi, usluge logističke podrške, doprinosi, članarine i slična davanja, najam vozila i ostali troškovi vozila, bankovne usluge i troškovi platnog prometa, troškovi poreza i taksu i ostali troškovi. Nema značajnih promjena u odnosu 2016. godine na 2017. godinu.

U troškove premija osiguranja ubrajamo premije osigurane imovine i odgovornosti, troškove osiguranja robe te premije za auto osiguranje. Smanjili su se za 986.000 kuna na 737.000 kuna u 2017. godini. Bankovne usluge uobičajeno obavljaju banke, pošte, štedionice i ostale institucije, te se one nisu znatno mjenjale.

Slika 7. Ostali financijski rashodi

	2017. '000 kn	2016. prepravljeno '000 kn
Kamate i slični troškovi	1.638	1.659
Negativne tečajne razlike	629	658
Ostali financijski troškovi	139	-
Nerealizirani gubici od financijske imovine	128	327
	2.534	2.644

Izvor: Podaci dobiveni iz poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik

Uz pojam troškovi financiranja u računovodstvenoj literaturi za iste vrste troškova koriste se i pojam troškovi posudbe. Pod troškovima financiranja odnosno posudbe smatraju se iznosi naknada koje trgovačko društvo plaća za korištenje tuđe imovine. To su naknade koje se plaćaju kao kamata za korištene kredite i zajmove, diskonti pri prodaju vrijednosnih papira i potraživanja prije njihovog dospijeca, kamate redovne i zatezne zbog odgode plaćanja obveza dobavljačima i drugih obveza, negativne tečajne razlike i drugo.¹⁴

Kamata redovna ili zatezna koju trgovačko društvo plaća drugim osobama ima obilježje naknade za korištenje posuđene financijske imovine. Kamatama se smatraju i rashodi koji nastaju po osnovi revalorizacije, odnosno primjene valutne klauzule ugovorene obveze.¹⁵

¹⁴ Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček V., Žager K., Žager L. (2003): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb. str. 367

¹⁵ Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček V., Žager K., Žager L. (2003): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb. str. 369

4.2. Troškovi poduzeća u računu dobiti i gubitka

Prikazujemo račun dobiti i gubitka poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik koji pokazuje uspješnost poslovanja poduzeća kroz određeno vremensko razdoblje. On sadrži prikaz svih prihoda i rashoda, te ostvarenog financijskog rezultata poslovanja za promatrano razdoblje.

Slika 8. Ukupni prihodi i rashodi

	<i>Bilješke</i>	2017. '000 kn	2016. (prepravljeno)* '000 kn
<i>Poslovni prihodi</i>			
Prihodi od prodaje	16	161.305	168.455
Ostali poslovni prihodi	17	3.716	4.364
UKUPNO POSLOVNI PRIHODI		165.021	172.819
<i>Poslovni rashodi</i>			
Promjena vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku		100	(9.492)
Materijalni troškovi	18	(53.087)	(47.179)
Troškovi osoblja	19	(70.539)	(77.568)
Amortizacija	20	(4.079)	(1.013)
Ostali troškovi	21	(24.411)	(25.937)
Ostali poslovni rashodi	22	(1.748)	(224)
Vrijednosna usklađenja		(151)	(19)
UKUPNI POSLOVNI RASHODI		(153.915)	(161.432)
<i>Financijski prihodi</i>	23	1.189	381
<i>Financijski rashodi</i>	24	(2.534)	(2.644)
UKUPNI PRIHODI		166.210	173.200
UKUPNI RASHODI		(156.449)	(164.076)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		9.761	9.124
Porez na dobit	25	-	(2.208)
DOBIT TEKUĆE GODINE		9.761	6.916

Izvor: Podaci dobiveni iz poduzeća "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik

Iz računa dobiti i gubitka vidimo da poduzeće u 2017. godini bilježi pad ostvarenih prihoda u odnosu na 2016. godinu za 5%. U poslovanju tijekom 2016. godine došlo je do povećanja ukupnih prihoda i to za 9% u odnosu na prošlu godinu. U 2016. godini ukupni prihodi iznose 173.202.333 kuna, dok su u 2015. godini iznosili 158.858.443 kune. Naveden pad nije uzrokovao drastične posljedice na poduzeće. Smanjenje prihoda u prvom je redu rezultat smanjenog obujma poslovanja poduzeća. Te se da zaključiti da svjetska ekonomska kriza nije zaobišla ni poduzeće i da je ostavila traga u poslovanju. Prihodi od prodaje čine 97.5% poslovnih prihoda.

U posljednje tri godine koje su vidljive iz računa dobiti i gubitaka ostvareni prihodi uvijek su bili veći od rashoda. Poduzeće "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik je poslovalo sa pozitivnim financijskim rezultatom. U 2017. godini troškovi su činili 94% ostvarenih prihoda, u 2016. godini 95%, te u 2015. godini 98%.

Najveći udio troškova poduzeća čine troškovi osoblja. Oni čine 55% poslovnih rashoda u 2017. godini. Razlog tome je to što se poduzeće najviše bazira na proizvodnji. Nakon tih troškova slijede materijalni troškovi koji čine 30% poslovnih rashoda te ostalo spada na amortizaciju i ostale troškove koji pojedinačno imaju neznatan udio u prihodima poduzeća.

Financijski prihodi su se znatno povećali u odnosu 2016. na 2017. godinu sa 381.000 kuuna na 1.189.000 kuna, dok se financijski rashodi nisu bitno mjenjali.

Poduzeće mora svesti troškove na najnižu moguću razinu jer oni čine značajan udio u prihodima poduzeća i na taj način utječu na konačni financijski rezultat.

4.3. Standardni troškovi

Standardni troškovi su značajan instrument planiranja i kontrole. Sustav standardnih troškova razvijen je ponajprije zbog kvalitetnije kontrole poslovnih operacija te zbog adekvatnije ocjene izvršenja aktivnosti menadžmenta. Pomoću sustava standardnih troškova ocjenjuje se uspješnost izvršenja poslovnih operacija i aktivnosti menadžera i zaposlenika na određenim razinama odgovornosti u poslovnom subjektu. Sustavom standardnih troškova znatno se kvalitetnije i detaljnije sagledavaju izvršenja poslovnih operacija i aktivnosti nego putem komparacije ostvarenih rezultata tekućeg razdoblja s prethodnim razdobljima. U tradicionalnom upravljačkom računovodstvu standardni troškovi se postavljaju prije svega za proizvodne troškove kao što su trošak direktnog materijala, trošak direktnog rada te opći troškovi proizvodnje. I dok je postupak utvrđivanja standardnih troškova direktnog rada i materijala relativno jednostavan zbog karakteristike varijabilnosti tih direktnih troškova, postupak utvrđivanja standardnih općih troškova je kompleksniji budući da se oni sastoje od čitavog niza različitih troškova koji se ne mogu dovesti u direktnu vezu s konkretnim učincima.

Standardni troškovi svoje uporište imaju u standardima. Standard se, sasvim općenito, može definirati kao ciljana razina izvršenja koja se može postaviti na različitim razinama strogosti. Polazeći od definicije standarda, standardni troškovi se mogu definirati na nekoliko načina. Najjednostavnija definicija standardnih troškova je ona po kojoj su standardni troškovi umnožak standardnog utroška i standardne cijene. Pri definiranju standardnog troška potrebno je prethodno definirati količinski standard i cjenovni standard. Količinski standard upućuje na količinu određenog inputa potrebnog za realizaciju jedinice učinka, dok cjenovni standard upućuje na jediničnu vrijednost inputa potrebnog za realizaciju jedinice outputa.

Pažljivo pripremljen standardni trošak izražen je u odnosu na jedinicu proizvoda. Taj trošak predstavlja planirani trošak proizvoda i obično je formiran prije procesa proizvodnje, kako bi osigurao željenu dobit.¹⁶

¹⁶ Cashin J. A., Handy S. A., Polimeni R. S. (1999): Troškovno računovodstvo, Faber & Zgombić Plus, Zagreb., str. 144

Utvrđivanje standardnih troškova temelji se na znanstvenim metodama, pročišćenim podacima iz prošlosti i promjenama u uvjetima poslovanja koje se mogu očekivati u razdoblju za koje se utvrđuju standardni troškovi. Standardni troškovi se utvrđuju na temelju troškova iz proteklih razdoblja uzimajući u obzir uvjete poslovanja za koje se pretpostavlja da će egzistirati u budućem razdoblju. Samim time, standardni troškovi su orijentirani budućnosti. Postupak njihovog utvrđivanja obavlja se na temelju znanstvenih metoda, a ne pukih procjena. U postupku njihovog utvrđivanja sudjeluju stručnjaci iz različitih područja, prije svega inženjeri iz proizvodno-tehnoloških odjela koji su zaduženi za utvrđivanje količinskih standarda te računovođe, statističari i ekonomisti iz nabavnih i prodajnih odjela.

Standardni troškovi u proizvodnim poslovnim subjektima utvrđuju se za:

- troškove direktnog materijala
- troškove direktnog rada i
- opće troškove proizvodnje.

Postupak utvrđivanja standardnih troškova direktnog materijala i standardnih troškova direktnog rada daleko je jednostavniji od utvrđivanja standardnih općih troškova proizvodnje. Standardni troškovi direktnog materijala utvrđuju se na bazi količinskog i cjenovnog standarda za jedinicu outputa. Standardni opći troškovi proizvodnje su znatno kompleksniji i oni se u pravilu utvrđuju u postupku planiranja na temelju formule fleksibilnog proračuna koja se sastoji od fiksnog dijela općih troškova proizvodnje i varijabilnog dijela koji zavisi o količini proizvodnje. Jednom utvrđeni standardni troškovi nisu konstantni već su podložni promjenama i korekcijama s obzirom na dinamičnu promjenu poslovnih uvjeta u kojima poslovni subjekti posluju.

5. KRITIČKI OSVRT

Iz ovog rada može se zaključiti da su troškovi izuzetno važni za poslovanje poduzeća i s obzirom da čine veliki udio u ukupnim prihodima potrebno ih je planirati, analizirati, izračunavati i sl. Veličina i struktura troškova razlikuje se od poduzeća do poduzeća i to u većem djelu ovisi o djelatnosti kojom se poduzeće bavi.

Uvidom u cjelokupno poslovanje i stanje društva mogu zaključiti da poduzeće relativno dobro podnosi trenutne uvjete te svake godine ostvaruje sve veću dobit. Krizna svjetska situacija i ostali uvjeti na tržištu uzrokuju porast troškova u svakom pogledu, međutim poduzeće "Zagreb-Montaža" d.o.o. Šibenik pokazalo je da se itekako dobro snalazi i u navedenim uvjetima.

Mislim da je poduzeće svjesno važnosti troškova te njima pridaju puno pažnje i vode računa o mogućim smanjenjima troškova bez ikakvih aktivnosti koje bi mogle dovesti u pitanje poslovanje poduzeća tj. zadovoljstvo radnika, kupaca, poslovnih partnera te ostalih suradnika.

Prilikom rezanja troškova vodi računa o tome da to ne dovede u pitanje poslovanja poduzeća na način da pretjeranim rezovima troškova ne dovode u pitanje zadovoljstvo radnika i svojih poslovnih partnera

6. ZAKLJUČAK

S obzirom na današnje uvjete poslovanja vrlo je važno u svim djelatnostima imati uspješan sustav upravljanja troškovima. Pod pojmom upravljanja troškovima podrazumijevamo kontrolu troškova i smanjenje troškova, a cilj upravljanja troškovima je postići što veću dugoročnu korist od nastalog troška. Cilj ovog rada je objasniti ulogu i značaj troškova u poslovanju, te na praktičnom primjeru osiguravajućih društava prikazati specifične vrste troškove vezanih za tu djelatnost.

Značaj analize troškova je u tome što menadžment poduzeća poslove planiranja, organiziranja, kontrole te odlučivanja obavlja na temelju podataka koje ima u svezi sa poslovanjem nekog poduzeća. Kako je cilj svake poslovne organizacije efikasno i produktivno obavljanje poslova i funkcija koje svako radno mjesto podrazumijeva, iste je potrebno usmjeravati na način da se ostvari što je moguće pozitivniji poslovni rezultat – u kontekstu financija. Ovdje vrlo važnu ulogu igra upravo upravljanje troškovima, jer se sav ljudski rad u poslovnoj organizaciji planira, organizira i usmjerava na način da se eliminiraju svi nepotrebni troškovi, te da se troškovi uopće svedu na minimum, te da se shodno tome ostvari pozitivan rezultat na kraj poslovne godine.

Kako bi menadžment navedeno mogao ostvariti, neophodno je provesti analizu troškova u poduzeću. Menadžment se u tu svrhu koristi mnoštvom informacijskih tehnologija kako bi efikasnije, točnije i brže mogao donositi odluke u svezi sa upravljanjem troškova. Poznajući zakonitosti kretanja troškova u poduzeću, te redovitim praćenjem kretanja troškova u istom poduzeću, menadžment i uprava mogu svjesno i efektivno upravljati poslovanjem kako bi isto moglo poslovnu godinu završiti sa pozitivnim rezultatom. Kvalitetna analiza troškova u poduzeću istom omogućava konzistentnost u poslovanju te lojalnost klijenata odnosno potrošača, ali i zadovoljstvo zaposlenika uopće. Važnu ulogu igra upravo upravljanje troškovima, jer se sav ljudski rad u poslovnoj organizaciji planira, organizira i usmjerava na način da se eliminiraju svi nepotrebni troškovi, te da dr troškovi uopće svedu na minimum, te da se shodno tome ostvari pozitivan rezultat na kraj poslovne godine.

LITERATURA

Knjige:

- Gulin, D., Janković, S., Dražić, I., Perčević, H., Peršić, M., Vašiček, V.,(2011.): Upravljačko računovodstvo, Zagreb
- Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček V., Žager K., Žager L. (2003): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.
- Cashin J. A., Handy S. A., Polimeni R. S. (1999): Troškovno računovodstvo, Faber & Zgombić Plus, Zagreb
- Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
- Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb
- Rogošić, A. (2009): Računovodstvo troškova u funkciji upravljanja kvalitetom, Ekonomska misao i praksa
- Grubišić, D. (2007): Poslovna Ekonomija, Drugo dopunjeno izdanje, Split

Web izvori:

- rgfi.fina.hr
- fet.unipu.hr
- poslovna.hr
- limun.hr
- rif.hr

Službeni dokumenti:

Godišnje izvješće za 2017. godinu i izvješće neovisnog revizora

Godišnje izvješće za 2016. godinu i izvješće neovisnog revizora